HAZİRAN AYININ İLGİNÇ GÖK OLAYLARI

Prof.Dr.Osman DEMİRCAN

Bu ay gök olayları açısından zengin bir ay olacak.

1) 21 Haziran'da gündönümü var. O gün yılın en uzun gündüzünü yaşayacağız. Gece de yılın en kısa gecesi olacak doğal olarak. Çünkü gece ve gündüz sürelerinin toplamı yirmi dört saattir. Güney yarımkürede ise 21 Haziran'da en uzun gece ve en uzun gündüz yaşanacak. 21 Haziran'dan sonra kuzey enlemlerinde gündüzler kısalmaya başlayacak.

2) 21 Haziran'da yaz mevsimine girmiş olacağız. Güney yarımkürede yaşayanlarsa kış mevsimine girecek.

3) 27 Haziran'da parçalı Ay tutulması var. Dolunay evresinde gerçekleşecek olan Ay tutulması, sabah güneş doğmadan 4.46'da (Greenwich saatıyla 1.46'da) başlayacak ve 7.43'e kadar devam edecek. Ancak Ay çok daha erken battığı için ve sabah 5.00'e doğru tan olayı başladığı için tutulmayı izleme şansımız çok fazla değil. Zaten Ay'ın çok azı örtüleceği için dürbün veya teleskop kullanmazsanız tutulmayı farkedemeyeceksiniz. 27 Haziran sabahı batı ufku bulutsuz olursa ve bir dürbün veya teleskop kullanırsanız 4.46'dan sonra Ay batıncaya kadar kısa bir süre parçalı Ay tutulmasını izleyebilirsiniz.

4) 15 Haziran günü Ay, Jüpiter, Mars ve Venüs çok ender görülen bir görüntü oluşturacaklar. Bu akşam güneş battıktan hemen sonra bu dört gök cismini yengeç burcunda birbirine oldukça yakın konumda batı ufkunda gözleyebilirsiniz. Bu durumu gözlemek isteyenler için 15 Haziran akşamı saat 21.00'deki görüntü Şekil'de gösterilmiştir.

5) Merkür gezegeni bu ay iyi bir gözlem konumunda değildir. Yine de dikkat edilirse ayın ilk haftasında sabah güneş doğmadan, ayın son haftasında da akşam güneş battıktan hemen sonra Güneş'e oldukça yakın konumda görülebilir.

6) Venüs gezegeni, 13 Haziran'da en büyük uzanım açısına sahip olacak. Güneş battığında, ufuktan 45° yüksekte "akşam yıldızı" olarak ihtişamlı bir şekilde gözlenebilecek. Dürbünle bakınca yarım ay biçiminde görünen Venüs, bu tarihten sonra yörünge hareketi nedeniyle gittikçe Dünya'ya yaklaşacağı için zamanla daha büyük ve daha parlak görünürken, görüntüsü de hilâl şekline dönüşecektir. Venüs'ün ay boyunca Jüpiter ve Mars gezegenlerine oldukça yakın konumda bulunması, gök yüzünün bu bölgesine ayrı bir güzellik kazandıracaktır.

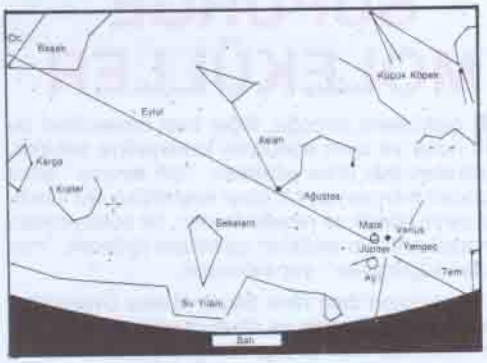

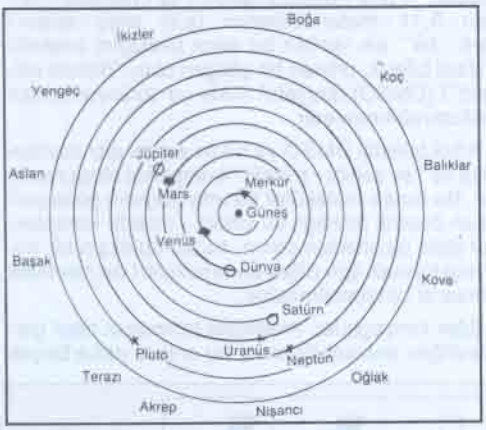

7) Herhangi bir yer için 14 Haziran Güneş'in en erken saatte doğduğu gün, 28 Haziran da Güneş'in en geç saatte battığı gün olacaktır.

8) Bu ay bilinen bir yıldız yağmuru gözlenemeyecektir.

9) Ay, 7 Haziran'da sondördün, 14 Haziran'da yeniay, 21 Haziran'da ilk dördün, 27 Haziran'da da dolunay evrelerinde olacaktır.

10) 15 Haziran 1991 tarihi için gezegenlerin yörüngeleri üzerindeki konumları, burçların konumlarıyla beraber Şekil'de gösterilmiştir.

3. Cerrahiyetü'l-Haniye: Sabuncuoğlu bu eserini Endülüs (İspanya)'ün ünlü doktor ve cerrahlarından Ebu'l-Kasım Zahravî'nin "Et-Tasvir" adlı eserine kendi görüş ve tecrübelerini de katarak yazmış olduğu yarı te'lif bir eserdir. Ancak Sabuncuoğlu, Zahravî'nin eserini kendi deneyleriyle zenginleştirip, Türkçe'ye çevirmekle kalmamış; eseri ameliyat resimleriyle de süslemiştir ki, bu özellikleriyle de eser, Doğu bilim tarihinde ilk rasyonel ve şekilli eser kimliğini kazanmıştır. Eserin dünyada şimdiye kadar tespit edilen üç el yazmasından biri Paris Bibliotheque Nationale'de 693 numarada, diğeri Fatih Kütüphanesi'nde 79 numarada kayıtlıdır. Üçüncü nüshası ise, İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü Kütüphanesi'ndedir. □